

चाण्या कंत्राट बतन जायागाच्या शिफारशाबराबर कंत्र
सरकारच्या निर्णयांचा स्वीकार आणि महाराष्ट्र
नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील
निवृत्तिवेतन, मृत्यू-नि-सेवानिवृत्ति उपदान आणि
कुटुंबनिवृत्तिवेतन यासंबंधीच्या तरतुदींमध्ये
सुधारणा.

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

शासन निर्णय क्रमांक वेआशी-१०८७/४२५/सेवा-१०

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक १८ ऑगस्ट १९८७

शासन निर्णय

बांध्या केंद्रीय वेतन आयोगाच्या शिफारशीवरील केंद्र सरकारच्या निर्णयांच्या अनुरोधाने शासन, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ (यापुढे निवृत्तिवेतन नियम असे निर्देशिले आहे) मधील निवृत्तिवेतन, मृत्यू-नि-सेवानिवृत्ति उपदान आणि कुटुंबनिवृत्तिवेतन यासंबंधातील नियमांत पुढील फेरबदल करित आहे आणि ते महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ लागू असलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांना व इतरांना लागू होतील.

२.१ या आदेशाप्रमाणे सुधारित तरतुदी १ जानेवारी १९८६ रोजी किंवा त्यानंतर सेवेत असताना, सेवानिवृत्त होणाऱ्या/मृत्यू पावणाऱ्या शासकीय कर्मचाऱ्यांना लागू होतील. १ जानेवारी १९८६ पूर्वी सेवानिवृत्त झालेल्या/मृत्यू पावलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत वेगळे आदेश काढण्यात आले आहेत.

२.२ १ जानेवारी १९८६ रोजी किंवा त्यानंतरच्या प्रकरणांत निवृत्तिवेतन प्राधिकृत झालेले असेल तर या आदेशानुसार त्यात सुधारणा करण्यात यावी. ज्या प्रकरणांत सुधारणापूर्व आदेशानुसार प्राधिकृत झालेले निवृत्तिवेतन हे, या आदेशानुसार देय होणाऱ्या निवृत्तिवेतनापेक्षा अधिक फायदेशीर असेल त्या प्रकरणां, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम १३१ लक्षात घेऊन, निवृत्तिवेतनधारकास गैरफायदेशीर होईल अशा प्रकारे आधीच प्राधिकृत झालेल्या निवृत्तिवेतनात सुधारणा करण्यात येणार नाही.

निवृत्तिवेतनाह वेतन

३.१ निरनिराळ्या सेवानिवृत्ति व मृत्यूविषयक लाभांचा हिशेब करण्यासाठी 'वेतन' या संज्ञेचा अर्थ, शासकीय कर्मचाऱ्यास, त्याच्या सेवानिवृत्तीच्या लगतपूर्वी किंवा त्याच्या मृत्यूच्या तारखेस, महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ च्या नियम ९(३६) (एक) मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे मिळणारे मूळ वेतन असा राहील. तसेच 'निवृत्तिवेतनाह वेतन' हे शासकीय कर्मचाऱ्याने आपल्या सेवेच्या अखेरच्या दहा महिन्यांत अर्जित केलेल्या वेतनाच्या संदर्भात निर्धारित केले जाईल.

३.२ या आदेशातील "वेतन" या संज्ञेत, महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियमान्वये लवकरच घोषित केल्या जाणाऱ्या सुधारित वेतनमानातील 'वेतनाचा' देखील समावेश राहील.

निवृत्तिवेतन

४.१ १० वर्षांहून कमी अर्हताकारी सेवेवद्दलचे सेवा उपदान हे, निवृत्तिवेतन नियमांमधील नियम ११० च्या पोट-नियम (१) चालील तक्त्यात दिलेल्या दराऐवजी सेवेच्या प्रत्येक पूर्ण केलेल्या सहामाही कालावधीसाठी अर्ध्या महिन्याचे वेतन, या एकरूप दराने गणण्यात येईल.

४.२ निवृत्तिवेतन नियमांतील नियम ११०, पोट-नियम (२) च्या खंड (ए) मध्ये दिलेल्या टप्पा सूत्राऐवजी सर्व प्रकरणांत निवृत्तिवेतन हे, निवृत्तिवेतनाह वेतनाच्या ५० टक्के प्रमाणे गणण्यात येईल आणि ते किमान दरमहा रुपये ३७५ व कमाल दरमहा रुपये ४,००० या मर्यादेच्या अधीन राहील. निवृत्तिवेतन नियमांमधील नियम ११० च्या पोट-नियम (२) च्या इतर खंडातील व पोट-नियम (३) व (४) मधील तरतुदी लागू राहतील. मात्र, खंड (बी) मध्ये किमान निवृत्तिवेतन दरमहा रुपये ५० असा जो उल्लेख आहे त्यात दरमहा रुपये ३७५ असा फेरबदल करण्यात येईल.

अतिरिक्त निवृत्तिवेतनाचे अंशराशीकरण

५. या आदेशाच्या परिणामी देय होणारे, कोणतेही असल्यास, अतिरिक्त निवृत्तिवेतनदेखील अंशराशीकरणासाठी पात्र ठरेल. निवृत्तिवेतनधारकांची तशी इच्छा असल्यास ते अतिरिक्त निवृत्तिवेतनाच्या (फरकाच्या) एक तृतीयांश भागाचे अंशराशीकरण करू शकतात.

६.१ अर्हताकारी सेवेची पाच वर्षे पूर्ण केलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या वावतीत, तो सेवानिवृत्त झाल्यावर, वेतनाच्या १६ ३/४ पट या कमाल मर्यादेस अधीन राहून, अर्हताकारी सेवेच्या प्रत्येक पूर्ण केलेल्या सहामाही कालावधीसाठी, त्याच्या वेतनाच्या ३/४ इतके सेवानिवृत्ति उपदान देण्यात येईल. मात्र, सेवानिवृत्ति उपदान म्हणून द्यावयाची रक्कम कोणत्याही प्रकरणी एक लाख रुपयांहून अधिक असता कामा नये. उपदानाची गणना करण्यासाठी गणनायोग्य वेतनावर देखील कमाल मर्यादा असणार नाही.

६.२ सेवेत असताना मृत्यू झाल्यास, मृत्यू उपदान पुढील दराने अनुज्ञेय होईल :—

सेवाकाल	उपदानाचा दर
(एक) एक वर्षाहून कमी	वेतनाच्या दुप्पट.
(दोन) एक वर्ष किंवा त्याहून जास्त पण ५ वर्षाहून कमी	वेतनाच्या सहा पट.
(तीन) ५ वर्षे किंवा त्याहून जास्त पण २० वर्षाहून कमी	वेतनाच्या बारा पट.
(चार) २० वर्षे किंवा त्याहून जास्त	वेतनाच्या ३३ पट या कमाल मर्यादेच्या अधीन राहून, अर्हताकारी सेवेच्या प्रत्येक पूर्ण केलेल्या सहामाही कालावधीसाठी, एक द्वितीयांश वेतन. परंतु मृत्यू उपदानाची रक्कम कोणत्याही प्रकरणात एक लाख रुपयांहून अधिक असता कामा नये.

उपदानाची गणना करण्यासाठी गणनायोग्य वेतनावर कमाल मर्यादा असणार नाही.

कुटुंब निवृत्तिवेतन, १९६४

७. निवृत्तिवेतन नियमांच्या नियम ११६ मधील पोट-नियम (२) मध्ये नमूद केलेले कुटुंब निवृत्तिवेतनाचे दर पुढीलप्रमाणे सुधारण्यात येत आहेत. या दरांत १ जानेवारी १९८६ रोजीच्या निवृत्तिवेतनावरील अनुज्ञेय वाढीचा समावेश आहे:—

दरमहा मूळ वेतन	१ जानेवारी १९८६ रोजी निवृत्तिवेतनावरील अनुज्ञेय वाढीसहित कुटुंब निवृत्तिवेतनाचा दरमहा दर
(एक) रुपये १,५०० हून कमी	मूळ वेतनाच्या ३० टक्के, किमान रुपये ३७५.
(दोन) रुपये १,५०० व त्याहून जास्त आणि रुपये ३,००० हून कमी.	मूळ वेतनाच्या २० टक्के, किमान रुपये ४५०.
(तीन) रुपये ३,००० व त्याहून जास्त	मूळ वेतनाच्या १५ टक्के, किमान रुपये ६०० व कमाल रुपये १,२००.

८.१ १ जानेवारी १९८६ पासून शासकीय कर्मचारी व इतर यांच्या वेतनमानात सुधारणा करण्याचा शासन विचार करित आहे. वेतनमानाची सुधारणा होईपर्यंत शासन असा आदेश देत आहे की, १ जानेवारी १९८६ रोजी अनुज्ञेय असलेल्या महागाई भत्त्याची व तदर्थ महागाई भत्त्याची संपूर्ण रक्कम, सेवानिवृत्ति लाभांसाठी "महागाई वेतन" म्हणून मानण्यात यावी. दहा महिन्यांत म्हणजे ३१ ऑक्टोबर १९८६ पूर्वी सेवानिवृत्त झालेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या वावतीत, दिनांक १ एप्रिल १९८५ पासून ३१ डिसेंबर १९८५ पर्यंतच्या कालावधीत वेळोवेळी अनुज्ञेय असलेला महागाई भत्ता व तदर्थ महागाई भत्ता हा, निवृत्ति वेतनाहून वेतनाच्या गणनेसाठी 'महागाई वेतन' म्हणून समजण्यात यावा.

८.२ वेतनमानाची सुधारणा होईपर्यंत शासनाने वेळोवेळी मंजूर केलेली अंतरिम वाढ-१ व अंतरिम वाढ-२ आणि २० टक्के तदर्थ वाढ, सेवानिवृत्तिविषयक लाभांसाठी, नेहमीप्रमाणे विचारात घेण्यात यावी.

९. महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समित्या अधिनियम, १९६१ (सन १९६२ चा महाराष्ट्र अधिनियम पाच) च्या कलम २४८ च्या परंतुकांन्वये प्रदान केलेले अधिकार व त्यामंन्वधातील इतर सर्व अधिकार यांचा वापर करून, शासन असाही निर्णय घेत आहे की, वरील नियम जिल्हा परिषद कर्मचाऱ्यांना लागू होतील.

१०. सर्व निवृत्तिवेतन वितरण प्राधिकाऱ्यांना कळविण्यात येते की, या आदेशांच्या परिणामी १ जानेवारी १९८६ ते ३१ जुलै १९८७ पर्यंतच्या कालावधीमध्ये मिळणाऱ्या थववाकीची अर्धी रक्कम रोग्य देण्यात यावी आणि वाकीची शिक्क्या रक्कम निवृत्तिवेतनधारकांनी खालीलपैकी कोणत्याही एका दीर्घ मुदतीच्या अल्पवचन नोजनेत गुंतवावी :—

- (१) ६ वर्षीय राष्ट्रीय वचन प्रमाणपत्र (६ वी मालिका).
- (२) ६ वर्षीय राष्ट्रीय वचन प्रमाणपत्र (३ वी मालिका).
- (३) इंदिरा विकास पत्र

वरीलपैकी कोणत्याही एका योजनेत गुंतवावयाची अर्धी शिल्लक रक्कम, प्रत्येक वचत योजनेबाली विहित केलेल्या पटीत विताना जर काही रक्कम शिल्लक राहत असेल तर ती उर्वरित रक्कम निवृत्तिवेतनधारकांना रोख देण्यात यावी. यावटुलची पशीलवार कायपद्धती संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई यांच्याकडून अलगरीत्या विहित करण्यात येत आहे.

११. महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील यासंबंधीच्या विद्यमान तरतुदीमध्ये, या शासन निर्णयाच्या तरतुदीपुरती सुधारणा करण्यात आली आहे असे मानण्यात यावे. या नियमांत रीतसर सुधारणा यथावकाश करण्यात येईल.

१२. या शासन निर्णयाची इंग्रजी प्रत मोबन जोडली आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

ध्यं. दे. पानसे,
शासनाचे सहसचिव.

भारत सरकारचे सचिव, वित्त मंत्रालय, नवी दिल्ली
 महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई (१२५ प्रती)
 महालेखापाल-२ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, नागपूर (१२५ प्रती)
 महालेखापाल-१ (लेखापरीक्षा) महाराष्ट्र, मुंबई (५ प्रती)
 महालेखापाल-२ (लेखापरीक्षा) महाराष्ट्र, नागपूर (५ प्रती)
 मुख्य लेखा अधिकारी, बी ब्लॉक, दिल्ली प्रशासन, विकास भवन, नवी दिल्ली (५ प्रती)
 नियंत्रक, लेखा, परराष्ट्र मंत्रालय, मुंबई (१० प्रती)
 मंत्रालय, लेखा व कोषागार, मुंबई (५ प्रती)
 अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई (१५ प्रती)
 मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोषागार भवन, वाणी, नवी मुंबई (१० प्रती)
 उप-मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, मुंबई/पुणे/नागपूर/औरंगाबाद/नाशिक/अमरावती/ (प्रत्येकी १० प्रती)
 वरिष्ठ कोषागार अधिवारी, पुणे/नागपूर/औरंगाबाद/नाशिक (प्रत्येकी १५ प्रती)
 निवासी लेखापरीक्षा अधिवारी, मुंबई (५ प्रती)
 सर्व जिल्हा कोषागार अधिवारी (प्रत्येकी १० प्रती)
 राज्यपालाचे सचिव
 मुख्य मंत्र्यांचे सचिव
 सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक
 *प्रबंधक, मूल न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई
 *प्रबंधक, अपील शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई
 *सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
 *सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
 *प्रबंधक, लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई
 मंत्रालयातील सर्व विभाग
 विशेष आयुक्त, महाराष्ट्र सदन, कोपनिकस रोड, नवी दिल्ली
 मंत्रालयाच्या निरगिणाल्या विभागाच्या अधीन असलेल्या सर्व विभागांचे व कार्यालयांचे प्रमुख
 सर्व विभागीय आयुक्त (प्रत्येकी ५ प्रती)
 सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिवारी (प्रत्येकी २५ प्रती)
 सर्व जिल्हा परिषदांचे अध्यक्ष (प्रत्येकी ५ प्रती)
 सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी (प्रत्येकी १० प्रती)
 शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (१० प्रती)
 तंत्रशिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई (५ प्रती)
 संचालक, महानगरपालिका प्रशासन, मुंबई (५ प्रती)
 सर्व विभागीय शिक्षण उप संचालक (प्रत्येकी ३ प्रती)
 सर्व विभागीय तंत्रशिक्षण उप संचालक (प्रत्येकी ३ प्रती)
 शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई दक्षिण/उत्तर/पश्चिम
 सर्व प्रशासन अधिकारी, नगरपालिका शिक्षण मंडळ (प्रत्येकी ५ प्रती)
 सर्व महानगरपालिका व नगरपरिषदा, महाराष्ट्र राज्य (प्रत्येकी ५ प्रती)
 सर्व जिल्ह्यांचे वरिष्ठ लेखा परीक्षक (शिक्षण) (प्रत्येकी ५ प्रती)
 कुल सचिव, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, जिल्हा अहमदनगर (१० प्रती)
 कुल सचिव, मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी (१० प्रती)
 कुल सचिव, पंजाबराव कृषि विद्यापीठ, अकोला (१० प्रती)
 कुल सचिव, कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, जिल्हा रत्नागिरी (१० प्रती)
 ग्रामविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई (१० प्रती)
 शिक्षण व सेवापौजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई, (२५ प्रती)
 कृषि व सहकार विभाग, मंत्रालय, मुंबई (१० प्रती)
 वित्त विभागातील सर्व कार्यागार
 निवड नस्ती, कार्यमिन मेदा-१०

*पत्राद्वारे